

Stanisław Grzepski(Grzebski) - 500 rocznica urodzin
(1524 - 1570)

autora pierwszego podręcznika geodezji i miernictwa w języku polskim

Jeden z patronów roku 2024 na Mazowszu źródło: Patroni roku 2024 na Mazowszu

20.03.2024r- odpowiedź z biblioteki w Wieczfni: - Dzień dobry. Z wielką przyjemnością odczytaliśmy Państwa e-mail, jest nam niezmiernie miło, że nasz post w mediach stał się dla Państwa inspiracją, na terenie naszej gminy w roku bieżącym planujemy szereg imprez upamiętniających Stanisława Grzepskiego pochodzącego z Grzebska, miejscowości naszej gminy. W miejscowości tej znajduje się także pomnik poświęcony Stanisławowi Grzepskiemu.[Grzebsk -Wikipedia](#)

Serdecznie pozdrawiam.

Marzena Majko- dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Wieczfni Kościelnej

19.03.2024r: - Stowarzyszenie Geodetów Polskich Oddział w Toruniu, zainspirowane inicjatywą Biblioteki w Wieczfni Kościelnej, postanowiło dołączyć do upamiętnia wyjątkowej postaci naszej historii **Stanisława Grzebskiego**, przybliżyć nieco polskiego uczonego okresu renesansu (matematyk, historyk, filolog klasyczny (grecysta) oraz numizmatyk), profesor Akademii Krakowskiej

Geometria Grzebskiego

W roku 1566 wydał pierwszy w Polsce podręcznik geodezji oraz miernictwa, napisany w języku polskim: Geometria, To jest Miernicka Nauka, po Polsku krótko napisana z Greckich i z Łacińskich ksiąg (Kraków, 1566). Dzieło jest uważane za pierwszą polską książkę techniczną. Ponieważ wiele greckich oraz łacińskich pojęć matematycznych nie miało wówczas żadnego odpowiednika w języku polskim Stanisław Grzepski w swoim dziele zaczął tworzyć polską terminologię nauk ścisłych. Terminy, dla których autor nie potrafił znaleźć odpowiedników, pozostawił po łacinie. Wiele terminów, które w języku staropolskim wprowadził Grzebski, ma dzisiaj jedynie znaczenie historyczne i nie jest używane. Kilka z nich, które autor zastosował po raz pierwszy, jest używane w języku polskim do dnia dzisiejszego.

Książka była podręcznikiem praktycznej geometrii. Był adresowany do zwykłych ludzi, zarówno mierniczych, jak i samouków, więc autor zastosował zwięzły i prosty język, który mógł być łatwo zrozumiany przez czytelników. Z tego względu wprowadził również pewne uogólnienia oraz unikał szczegółowych wyjaśnień, mających znaczenie jedynie akademickie i nieprzydatnych w praktyce.

GEOMETRIA

To iest/

**Miernicka Nauka/ po
Polsku krótko napisana z
Greckich y z Łacińs
kich Ksiąg.**

¶ Najdziesz też tu jako nasi Miernicy zwykli mierzyć Imienie na Włóki/ albo na łany.

¶ Item, Iugerum ROManum jako wiele ma w sobie.

¶ Item, jako Wieże albo co inszego wysokiego zmierzyc/ albo dalekość jaką. Na przykład/ kiedyby chciał wiedzieć/ jako daleko do Zamku przez błoto/ albo przez wodę. ic.

¶ Teraz nowo wydana/
Roku 1 5 6 6.

W Krakowie/
Łazarz Andrysowic wybijał.

Uwspółcześnienie języka tytułowej strony:

Anna Gabor

Przypuszczam, że: Imienie – posiadłość?

ROManum - Forum Romanum – najstarszy plac miejski w Rzymie,

Iugerum – ze słownika - powierzchnia

GEOMETRIA

to jest

Miernicka Nauka

po Polsku krótko napisana

z Greckich i z Łacińskich Ksiąg.

¶ Najdziesz też tu jako nasi Miernicy zwykli mierzyć Imienie (posiadłość ?) na Włóki/ albo na łany.

¶ tak samo, powierzchnni ROManum (Rzym?) jako wiele ma w sobie.

¶ tak samo, jako Wieże albo co inszego wysokiego zmierzyc albo dalekość jaką.

Na przykład gdyby chciał wiedzieć jako daleko do Zamku przez błoto albo przez wodę. ic.

Teraz nowo wydana
Roku 1566 |

W Krakowie/
Łazarz Andrysowic wybijał.

Stanisław Grzepski/Grzebski

1524 - 1570

W 2024 r. przypada 500 rocznica jego urodzin

ur. 1524 w Grzepsku (dawniej Grzepsk) koło Mławy,
zm. 1570 – polski uczony renesansowy,
profesor Akademii Krakowskiej
i szlachcic herbu Świnka; matematyk, historyk,
filolog klasyczny (grecysta) oraz numizmatyk.

GEOMETRIA GRZEPSKIEGO [źródło: Wikipedia](#)

W roku 1566 wydał pierwszy w Polsce podręcznik geodezji oraz miernictwa, napisany w języku polskim: **Geometria, To jest Miernicka Nauka, po Polsku** krótko napisana z Greckich i z Łacińskich ksiąg (Kraków, 1566)[4]. Dzieło jest uważane za pierwszą polską książkę techniczną. Ponieważ wiele greckich oraz łacińskich pojęć matematycznych nie miało wówczas żadnego odpowiednika w języku polskim Stanisław Grzepski w swoim dziele zaczął tworzyć polską terminologię nauk ścisłych. Terminy, dla których autor nie potrafił znaleźć odpowiedników, pozostawił po łacinie. Wiele terminów, które w języku staropolskim wprowadził Grzebski, ma dzisiaj jedynie znaczenie historyczne i nie jest używane. Kilka z nich, które autor zastosował po raz pierwszy, jest używane w języku polskim do dnia dzisiejszego.

Książka była podręcznikiem praktycznej geometrii. Był adresowany do zwykłych ludzi, zarówno mierniczych, jak i samouków, więc autor zastosował zwięzły i prosty język, który mógł być łatwo zrozumiany przez czytelników. Z tego względu wprowadził również pewne uogólnienia oraz unikał szczegółowych wyjaśnień, mających znaczenie jedynie akademickie i nieprzydatnych w praktyce. Ilustruje to fragment Geometrii, z charakterystyką punktu, linii, płaszczyzny i bryły

GEOMETRIA

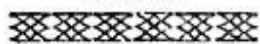
To jest/

**Miernicka Nauka/ po
Polsku krótko napisana z
Greckich y z Łaciń-
skich Ksiąg.**

¶ Najdziesz też tu iako naszymi Miernicy zwykli mierzyć Imięnie na Włóki/ albo na Łany.

¶ Item, Iugerum ROManum iako wieś-
le ma w sobie.

¶ Item, iako Wieże albo co iniego wysokością zmierzyc/ albo dalekość iako. Na przykład/ kiedyby chciał wiedzié/ iako daleko do Zamku przez błoto/ albo przez wodę. ic.

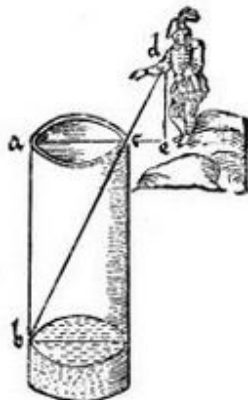

¶ Teraz nowo wydana/ Roku 1566.

W Krakowie/
Łazarz Andryśowicz wybił.

Miernicka.

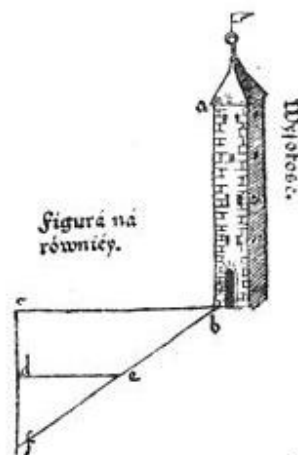
a. b. były *equidistantes*, albo iako ie po Greczu zowa parallele.

Powiedziałem przedym/ że to są Linea *equidistantes*, albo *parallelae*, które by niewiem iako długo wiódł y na tę y na drugą stronę/ nigdy sye nie zesz-
da/ ale

Nauka

miéć proporcya. A tak/ iako jest Linea f. d. naprzeciwko Linicy d. e. tak też jest Linea f. c. naprzeciwko Linicy c. b.

Jestli

Dziękujemy Annie Gabor za wskazywanie ciekawych i ważnych tematów.

20.03.2024r- odpowiedź i życzenia dla geodetów z biblioteki w Wieczfni: - Dzień dobry. Z wielką przyjemnością odczytaliśmy Państwa e-mail, jest nam niezmiernie miło, że nasz post w mediach stał się dla Państwa inspiracją, na terenie naszej gminy w roku bieżącym planujemy szereg imprez upamiętniających Stanisława Grzepskiego pochodzącego z Grzebska, miejscowości naszej gminy. W miejscowości tej znajduje się także pomnik poświęcony Stanisławowi Grzepskiemu.[Grzebsk - Wikipedia](#)

Jeszcze raz dziękuję za tak miłą wiadomość. Korzystając z tego, że piszę do Państwa w przeddzień Światowego Dnia Geodety pragnę Państwu z tej okazji życzyć wszelkiej pomyślności, pogody ducha oraz satysfakcji z wykonywanej pracy. Niech Wasze działania będą zawsze doceniane, a szacunek i uznanie społeczeństwa niech towarzyszą Państwu nie tylko od święta.

Serdecznie pozdrawiam.

Marzena Majko- dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Wieczfni Kościelnej